

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statistiska centralbyrån och dess verksamhet under budgetåret 1924—1925 m. m.; given Stockholms slott den 14 mars 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. J. Beskow.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Beskow, anför:

Jag anhåller nu att få för Kungl. Maj:t anmäla frågorna om anslag dels till statistiska centralbyrån och dess verksamhet för budgetåret 1924—1925 dels ock till arvoden åt personal vid 1920 års folkräkning för samma budgetår, vilka frågor vid framläggande i årets statsverksproposition av budgetförslag för nämnda period icke befunno sig i det skick, att anslag kunde defintivt äskas å riksstaten.

I samband härmed tillåter jag mig ock anmäla ett av statistiska centralbyrån väckt förslag om anslag till arvoden åt personal vid valstatistik.

På riksstaten för innevarande budgetår är ordinarie anslaget till statistiska centralbyrån uppfört med ett belopp av 269,400 kronor. I staten för verket ingå följande anslagsposter:

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 131 häft. (Nr 169.)

Ordinarie
anslag

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 232,900
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 8,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 28,000

Förslagsanslag kronor 269,400.

I skrivelse den 1 september 1923 har statistiska centralbyrån framlagt de anslagsbehov för ämbetsverket, vilka ansetts böra föranleda proposition till 1924 års riksdag.

Vad beträffar det ordinarie anslaget till statistiska centralbyrån har ämbetsverket i nämnda skrivelse till en början under viss angiven förutsättning ifrågasatt ändring av den i staten ingående anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. I detta avseende har ämbetsverket anfört följande:

»I sitt utlåtande nr 27 i anledning av förslag till ny giftermålsbalk m. m. anförde (sid. 37) första lagutskottet vid 1920 års riksdag beträffande det föreslagna äktenskapsregistret, att utskottet ansåge sig böra påpeka önskvärdheten därav, att det uppdroges åt något redan befintligt ämbetsverk, exempelvis statistiska centralbyrån, att vara registreringsmyndighet, så att icke något nytt ämbetsverk behövde inrättas för detta ändamål. Av det åberopade uttalandet, vilket av riksdagen lämnades utan erinran, torde otvetydigt framgå, att utskottet ansett en ganska avsevärd personal erfordras för äktenskapsregistrets förande, då ju endast under denna förutsättning upprättandet av ett nytt ämbetsverk överhuvud var tänkbart. Sedan genom kungl. kungörelsen den 11 oktober 1920 förordnats, att äktenskapsregistret skulle föras i statistiska centralbyrån, anförde emellertid centralbyrån i sin underdåniga skrivelse den 5 november samma år, att, innan ännu närmare erfarenhet vunnits om arbetets omfattning och särskilt behovet av skriftväxling med uppgiftslämnarna, borde icke framställas krav på större eller mera kvalificerad personal vid äktenskapsregistret, än att därför anställdes en tjänsteman av första graden (numera lönegrad B 13) och ett kvinnligt biträde av första graden (numera lönegrad C 2). I överensstämmelse med centralbyråns hemställan är denna personal från och med början av år 1921 anställd vid äktenskapsregistret och är från och med år 1922 uppförd å ordinarie stat.

Äktenskapsregistret hade dock ej varit i verksamhet många månader, innan det visade sig, att den beviljade personalen var otillräcklig för sitt ändamål. Redan den 25 augusti 1921 nödgades därför centralbyrån göra underdånig framställning om arbetskrafternas förstärkande från och med den 1 januari 1923 med en amanuens (förste amanuens).

Angående denna framställning yttrade föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet den 7 januari 1922 (statsverkspropositionen VII: sid. 35):

'Den av statistiska centralbyrån förebragta utredningen — — — synes mig giva vid handen, att en förstärkning av de för äktenskapsregistrets förande avsedda arbetskrafterna är av behovet påkallad. Emellertid torde det icke vara uteslutet, att det förslag, som inom en nära framtid lär vara att förvänta från de sakkunniga för utredning angående minskning av utgifterna för den officiella statistiken m. m., kan komma att resultera i åtgärder, varigenom någon arbetsbesparing för centralbyrån kan bli följ-

den. Då vid sådant förhållande och med hänsyn jämväl tagen till den från och med innevarande år utsträckta dagliga tjänstgöringstiden inom ämbetsverken en förändrad disposition av arbetskrafterna inom statistiska centralbyrån möjligen låter sig genomföras, anser jag mig icke kunna för närvarande tillstyrka centralbyråns hemställan om höjning av anslaget till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare.'

I överensstämmelse med detta departementschefens uttalande avfattades statsverkspropositionen i denna del och vann jämväl riksdagens bilall.

I underdånig skrivelse den 8 september 1922 återkom emellertid statistiska centralbyrån till frågan om förstärkning av arbetskrafterna vid äktenskapsregistret. Efter att hava återgivit chefens för finansdepartementet ovan berörda yttrande den 7 januari 1922, anförde statistiska centralbyrån bland annat:

'Det av departementschefen berörda förslaget från de s. k. statistiksak-kunniga har numera avgivits, men torde detsamma knappast kunna medföra någon nämnvärd minskning av arbetsbördan inom statistiska centralbyrån. Om verkningarna av den andra av departementschefen berörda omständigheten, arbetstidens utökning till sju timmar dagligen, äger man nu erfarenhet, och giver denna vid handen, att den personal, som kan avlösas av statistiska centralbyråns ordinarie anslag, på sin höjd kan anses tillräcklig för sitt ändamål, men icke giver tillgång till ytterligare arbetskrafter för äktenskapsregistret.

Å andra sidan hava, sedan centralbyrån avgav sin underdåniga skrivelse den 25 augusti 1921, förhållandena vid äktenskapsregistret förvärrats på ett sätt, som då ej ens kunde anas. Förnämsta orsaken härtill ligger i den oerhörda ökning av antalet inkommande uppgifter, som blivit en följd av kungl. kungörelsen den 26 september 1921 (svensk författningssamling nr 564). — — — Ehuru såväl den manliga som framför allt den kvinnliga personalen vid registret blivit förstärkt från centralbyråns övriga personal till skada för ämbetsverkets egentliga arbetsuppgifter — tidvis hava ända till tre kvinnliga biträden sysselsatts vid äktenskapsregistret — har likväl en betydande arbetsbalans uppkommit. Medan normalt varje uppgift borde registreras omedelbart efter det den inkommit, har för närvarande registreringsarbetet ej medhunnits längre än till ungefär mitten av april månad, och medan de tryckta månadshäftena borde utkomma under månaden näst efter den de avse, har häftet för mars månad ännu ej hunnit utgivas av trycket. Under sådana omständigheter nödgas statistiska centralbyrån förnya sin framställning om förstärkning av arbetskrafterna vid äktenskapsregistret. På grund av de nu så starkt förvärrade förhållandena, vilka, därest de finge fortgå, skulle göra äktenskapsregistret snart sagt värdelöst, kan emellertid förstärkningen icke begränsas till den amanuens, varom framställning gjordes år 1921, utan erfordras därutöver oavvisligen ytterligare åtminstone ett kvinnligt biträde. Däremot torde för åstadkommande av minsta möjliga utgiftsökning den tidigare föreslagne förste amanuensen kunna, åtminstone för närvarande, utbytas mot en andre amanuens.'

Den 21 november 1922 inkom till statistiska centralbyrån en skrivelse från svenska bankföreningen, i vilken bland annat yttrades, att det för landets banker vore av största betydelse, att de till äktenskapsregistret inkommande uppgifterna publicerades så, att de snabbt och lätt bleve tillgängliga, men att detta i verkligheten icke skedde, utan vore publicerandet på ett betänkligt sätt försenat. Föreningen ville därför framhålla

önskvärdheten av att respektive månadshäften måtte publiceras tidigare än som skedde. I sitt den 24 i samma månad avgivna svar till bankföreningen meddelade statistiska centralbyrån, att orsaken till den försenade publiceringen låge i otillräckligheten av de tillgängliga arbetskrafterna, och redogjorde centralbyrån för de åtgärder, ämbetsverket vidtagit för vinnande av förstärkning i desamma. Avskrift av såväl bankföreningens skrivelse som statistiska centralbyråns därå avgivna svar överlämnades till finansdepartementet med skrivelse den 27 november.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 8 januari 1923 (statsverkspropositionen VII: sid. 32) förklarade sig emellertid föredragande departementschefen icke kunna biträda statistiska centralbyråns hemställan om höjning av anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. 'På sätt redan lärer hava skett', yttrar departementschefen, 'torde behovet av ytterligare arbetskrafter vid äktenskapsregistret kunna nöjaktigt tillgodoses genom ändrad fördelning av viss icke-ordinarie personal hos ämbetsverket.'

Ehuru statistiska centralbyråns under de senaste två åren gjorda underdåniga framställningar om förstärkande av arbetskrafterna vid äktenskapsregistret icke föranlett någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd, nödgas centralbyrån att ännu en gång upptaga denna fråga, då förhållandena nu äro sådana, att det enligt centralbyråns mening måste anses nödvändigt att antingen förstärka arbetskrafterna i erforderlig mån eller ock befria statistiska centralbyrån från åliggandet att föra registret.

Till belysning av hur arbetsbördan vid registret ökats torde till att börja med få anföras följande uppgifter om antalet inkomna och avgångna uppgifter, skrivelser och meddelanden.¹

M å n a d	Inkomna uppgifter av beskaffenhet att skola registreras			Inkomna uppgifter av beskaffenhet att ej skola registreras			Avgångna skrivelser och frågekort		
	1921	1922	1923	1921	1922	1923	1921	1922	1923
Januari.....	142	1,005	869	34	15	39	3	190	320
Februari	308	634	611	62	13	26	16	123	168
Mars	414	929	895	41	28	24	179	98	149
April	477	995	798	45	24	35	146	109	148
Maj	501	1,102	803	46	21	42	120	171	180
Juni	487	784	740	41	19	28	92	68	75
Juli	526	1,038	794	34	17	23	156	50	82
Augusti	345	664	630	28	12	16	105	105	127
Medeltal för									
januari—augusti.....	400	894	768	41	19	29	102	114	156
September	476	1,000	.	28	16	.	180	160	.
Oktober	748	692	.	37	38	.	184	163	.
November.....	1,134	705	.	48	55	.	203	157	.
December	733	1,017	.	44	54	.	269	101	.

¹ Siffrorna för år 1923 äro till en del preliminära.

M å n a d	Inkomna skrivelser och frågekort			Avgångna meddelanden om äktenskapsskillnad eller fränskild kvinnas omgifte			S u m m a		
	1921	1922	1923	1921	1922	1923	1921	1922	1923
Januari	29	241	337	4	220	191	212	1,671	1,756
Februari	30	145	188	51	173	270	467	1,088	1,263
Mars	163	113	211	162	71	468	959	1,239	1,747
April	147	132	172	168	13	25	983	1,273	1,178
Maj	157	158	204	233	152	64	1,057	1,604	1,293
Juni	140	102	118	178	131	445	938	1,104	1,406
Juli	147	89	94	156	69	291	1,019	1,263	1,284
Augusti	134	104	157	173	10	338	785	895	1,268
Medeltal för									
januari—augusti	118	135	185	141	105	261	802	1,267	1,399
September	172	136	.	119	158	.	975	1,470	.
Oktober	218	279	.	130	224	.	1,317	1,396	.
November	230	302	.	121	188	.	1,736	1,407	.
December	277	167	.	183	249	.	1,506	1,588	.

Utöver i denna redogörelse upptagna ärenden tillkommer arbetet med utgivandet av de månatliga tryckta utdragen av registret med tillhörande namnregister, vilket arbete lägger beslag på en avsevärd del av personalens arbetstid.

Av nu lämnade uppgifter torde utan vidare framgå, att den för äktenskapsregistret avsedda personalen — som förut nämnts en aktuarie och ett kontorsbiträde — är i hög grad otillräcklig för arbetets utförande. Endast genom att arbetskrafterna i avsevärd mån förstärks från centralbyråns övriga personal har blivit möjligt att undvika en ytterligare ökning av den redan mot slutet av 1921 uppkomna och under förra året betydligt ökade arbetsbalansen. Någon nämnvärd minskning av densamma har dock ej kunnat åstadkommas; fortfarande är utgivandet av månadshäftena omkring 5 månader försenat, något som givetvis, på sätt bankföreningen i sin förut omnämnda skrivelse påpekat, i hög grad minskar det praktiska värdet av äktenskapsregistret.

Den minsta personal, som enligt nu vunnen erfarenhet kan anses normalt erfordras för arbetet vid äktenskapsregistret utgör två manliga tjänstemän och tre kvinnliga biträden — en personal, som i allt fall torde avsevärt understiga vad som av första lagutskottet, då det tillstyrkte registrets inrättande, antogs bliva behöfligt. Det bör emellertid tillfogas, att ett bortarbetande av den uppkomna arbetsbalansen icke torde vara möjligt utan ytterligare förstärkning av arbetskrafterna, och att, därest arbetsbördan vid registret skulle ytterligare ökas, den ovan beräknade personalen torde så småningom bliva otillräcklig även för det normala arbetet.

Att, såsom hittills skett och som under innevarande budgetår allt fortfarande blir nödvändigt, fylla bristen på arbetskrafter vid äktenskapsregistret med personal från de statistiska arbetena anser centralbyrån icke längre kunna fortgå. Då den del av nämnda personal, som avlönas av or-

dinarie anslag, hittills varit otillräcklig för sin egentliga uppgift och för framtiden kan på sin höjd antagas nätt och jämnt förslå härför, har tydligen denna personal ej kunnat lämna den erforderliga förstärkningen till äktenskapsregistret och kan ej heller framdeles så göra. Under sådana förhållanden hava hittills för ändamålet måst användas medel från det anslag på extra stat, som anvisats för bortarbetande av den balans, som uppkommit i fråga om centralbyråns statistiska arbeten. Att sålunda för ordinarie behov disponera medel, som beviljats för ett tillfälligt ändamål, synes centralbyrån vara föga ändamålsenligt och böra för framtiden undvikas.

Den erforderliga förstärkningen av personalen vid äktenskapsregistret har ovan beräknats till en manlig tjänsteman och två kvinnliga biträden. Beträffande den manliga tjänstemannen föreslår statistiska centralbyrån, att han, av besparingshänsyn, placeras som andre amanuens (lönegrad 1:10). Vad åter angår de kvinnliga biträdena så läser intet tvivel kunna råda om, att desamma bliva för framtiden behöfliga och borde rätteligen med hänsyn härtill redan nu deras befattningar uppföras på ordinarie staten. Emellertid vill statistiska centralbyrån — likaledes av besparingshänsyn — icke för närvarande föreslå detta, utan hemställer, att ifrågasvarande biträden anställas såsom extra ordinarie tjänstemän. Ehuru deras arbete visserligen är av så pass kvalificerad natur, att en högre placering på löneplanen kunde vara motiverad, måste centralbyrån likväl föreslå deras placering i skrivbiträdesgraden (lönegrad 2:1). Sedan ordinarie skrivbiträdesbefattning inrättats i ämbetsverket, har nämligen centralbyrån ansett sig av principiella skäl nödsakad att placera hela den icke-ordinarie kvinnliga personalen i skrivbiträdes lönegrad. Då alla de, som skulle komma att anställas vid äktenskapsregistret kunna antagas hava så lång föregående tjänstgöring, att de äro berättigade till avlöning i den högre löneklassen i vederbörande lönegrad, kan kostnaden för anställande av en andre amanuens och två extra ordinarie skrivbiträden, avsedda för äktenskapsregistret, beräknas till 7,704 kronor, med vilket belopp anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle behöva höjas.

För den händelse Eders Kungl. Maj:t icke skulle finna lämpligt att, på grund av vad statistiska centralbyrån ovan anfört, göra framställning till riksdagen om förstärkning av arbetskrafterna vid äktenskapsregistret, får centralbyrån alternativt föreslå, att äktenskapsregistret överflyttas till exempelvis justitiedepartementet. Mot en sådan överflyttning är från statistiska centralbyråns sida intet att erinra, men medför den visserligen ingen besparing för statsverket som helhet betraktat. Ämbetsverkets ordinarie personal kommer i händelse av sådan överflyttning att minskas med en aktuarie och ett kvinnligt kontorsbiträde, för vilka avlöningen tillsammans utgör i runt tal 9,200 kronor, med vilket belopp alltså anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän kan minskas.»

Då statistiska centralbyrån icke i övrigt haft någon ändring att föreslå beträffande anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, har ämbetsverket alternativt hemställt, att densamma måtte upptagas till oförändrat belopp, 232,900 kronor, eller att den måtte minskas till 223,700 kronor.

I fråga om anslagsposten till vikariatsersättningar har statistiska centralbyrån icke ifrågasatt någon ändring.

Vidkommande åter anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har centralbyrån, såsom förut nämnts, hemställt, att den, under förutsättning att äktenskapsregistret kvarbleve hos ämbetsverket, måtte ökas med 7,700 kronor för erforderlig förstärkning av personalen vid nämnda register. Skulle åter äktenskapsregistret bortflyttas från centralbyrån, erfordrades givetvis icke nämnda ökning. I båda fallen har emellertid ämbetsverket ansett, att anslagsposten måste av andra skäl ökas.

Till stöd härför har av ämbetsverket anförts följande:

»Enligt av centralbyrån i förut berörda underdåniga skrivelse den 8 september 1922 lämnad utredning borde ifrågavarande anslagspost giva tillgång till avlöande av 4 förste amanuenser, 1 andre amanuens, 4 kvinnliga skrivbiträden och 1 vaktmästarbiträde. Med hänsyn härtill beräknades det erforderliga anslagsbeloppet av centralbyrån till 33,396 kronor. Emellertid upptogs anslagsposten av riksdagen, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag, med ett belopp av endast 28,000 kronor. Ehuru statistiska centralbyrån, med hänsyn till denna minskning av vad ämbetsverket beräknat erforderligt, nedflyttat förste amanuenserna från 12:te till 11:te lönegraden, giver det beviljade anslaget likväl ej tillgång till avlöande av större personal än 4 förste amanuenser, 1 andre amanuens och 3—5 kvinnliga årsbiträden. Vaktmästarbiträdet har centralbyrån nödgats, av brist på medel, avskeda, ehuru härigenom bevakningen av ämbetsverkets lokaler blivit mindre tillfredsställande. Att för nästa budgetår räkna med en mindre extra-ordinarie personal, avlönad av förevarande anslagspost, än den ovan angivna anser statistiska centralbyrån icke möjligt. Vad särskilt angår amanuenserna synes en minskning av deras antal så mycket mindre kunna ifrågakomma, som ämbetsverkets ordinarie tjänstemannapersonal, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag, av årets riksdag minskats med en förste aktuarie. Emellertid kommer under nästkommande budgetår det för innevarande år beviljade beloppet icke att bli tillräckligt för avlöande av den nämnda personalen, då under året 1924—25 två amanuenser torde bli berättigade att enligt 10 § 1 mom. i avlöningsreglementet för icke-ordinarie befattningshavare åtnjuta lön enligt löneplanen för ordinarie tjänstemän. Den härigenom uppstående kostnadsökningen kan beräknas till 1,035 kronor, varmed alltså det nuvarande beloppet behövs ökas, därest icke medgivande lämnas att för sådana avlöningsförhöjningar som de nu ifrågavarande, vilka ju äro oberoende av vederbörande ämbetsverks egna åtgärder, disponera medel från det å 7:de huvudtiteln uppförda anslaget till avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen (på 1923—24 års stat VII: D: 21). Ett allmänt sådant medgivande torde vara så mycket lämpligare, som det eljest torde bli nödvändigt att ej blott i statistiska centralbyrån utan även i andra ämbetsverk årligen höja de för extra-ordinarie tjänstemäns avlöande avsedda anslagen eller anslagsposterna. Med de dåliga befodringsutsikter, som sannolikt för en avsevärd framtid bli rådande inom statsförvaltningen, kommer nämligen efter hand ett allt större antal extra-ordinarie tjänstemän att bli berättigade till lön enligt löneplanen för ordinarie tjänstemän.

Vidare behöver ifrågavarande anslagspost förstärkas med anledning av Eders Kungl. Maj:ts beslut den 7 april 1922 angående fastställande av nytt formulär för fattigvårdsstatistiken m. m. I den underdåniga skrivelse den 11 mars 1922, med vilken statistiska centralbyrån överlämnade till Eders Kungl. Maj:t förslag till ifrågavarande formulär, yttrade centralbyrån bland annat:

'Genom den här föreslagna omläggningen av fattigvårdsstatistiken kommer arbetet med de individuella uppgifternas bearbetning och sammanräkning att helt och hållet överflyttas från fattigvårdsstyrelserna till statistiska centralbyrån. Det är ofrånkomligt, att en dylik omläggning skulle komma att ställa ökade krav på centralbyråns arbetskrafter och därigenom medföra ökade kostnader för statsverket. Hittills har arbetet med uppgifternas tabellering och sammanräkning tagit i anspråk ett biträdes arbetskraft under omkring sex månader. Det är icke för centralbyrån möjligt att nu beräkna den tid, som kommer att åtgå för det nya materialets bearbetande, men ämbetsverket håller för sannolikt, att därför komma att krävas 2—3 årsbiträden. Statistiska centralbyrån har ansett sig icke böra underlåta att redan nu fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på denna konsekvens av den föreslagna omläggningen av fattigvårdsstatistiken och förbehåller sig att, därest förslaget vinner Eders Kungl. Maj:ts gillande, i sinom tid få inkomma med framställning angående därav föranledd ökning av statistiska centralbyråns personal.'

Det av centralbyrån uppgjorda förslaget blev av Eders Kungl. Maj:t fastställt, att tillämpas från och med redogörelseåret 1923. Den av statistiska centralbyrån i ovan återgivna yttrande omnämnda ökningen av arbetskrafterna är därför erforderlig för budgetåret 1924—25. Till dess erfarenhet om det verkliga behovet vunnits, torde denna ökning böra begränsas till 2 skrivbiträden, vilket under alla omständigheter torde bli de minsta erforderliga. Av skäl, som förut anförts, bör avlöningen till de nya biträdena beräknas enligt för löneklass 2:1 gällande belopp. Den behövliga anslagsökningen bliver alltså 3,600 kronor.

Slutligen torde statistiska centralbyrån i detta sammanhang få erinra om att genom nådiga kungörelsen den 14 juli 1922 (nr 430) och den 3 november 1922 (nr 537) förordnats, att de sammandrag av taxeringslängderna, som enligt förut gällande bestämmelser skolat upprättas i riksräkenskapsverket, skulle från och med år 1922 upprättas genom statistiska centralbyråns försorg.

I sitt underdåniga utlåtande den 27 juni 1922 rörande ändrad ordning för upprättande av sammandrag över taxeringen yttrade statistiska centralbyrån i fråga om den föreslagna överflyttningen till statistiska centralbyrån av upprättandet av taxeringssammandragen, hurusom denna överflyttning icke kunde ske utan att centralbyråns arbetsbörda ökades och detta i högre grad än den lindring, som bereddes riksräkenskapsverket. Centralbyråns redan förut mycket knappa anslag komme därigenom att än ytterligare belastas och den redan förefintliga arbetsbalansen alltså att ökas. Att ifrågasätta anvisande av medel för avlöande av *särskild* personal för arbetets utförande funne centralbyrån emellertid icke lämpligt, utan borde arbetet, under den jämförelsevis korta tid detsamma krävde, utföras av arbetskrafter, som eljest stode till centralbyråns förfogande. Närmast borde härvid komma i fråga den personal inom centralbyrån, som redan sysslade med taxeringslängderna, nämligen personalen vid de finansstatistiska undersökningarna. Centralbyrån hemställde alltså om be-

myndigande att för arbetet med taxeringssammandragens sammanställande och offentliggörande använda personalen vid sagda undersökningar.

Denna centralbyråns hemställan blev av Eders Kungl. Maj:t den 27 oktober 1922 bifallen i vad angick 1922 års taxeringssammandrag; däremot lämnades oavgjort, hur de erforderliga arbetskrafterna för framtiden skulle anskaffas.

Sedan beslut numera fattats om de finansstatistiska undersökningarnas överflyttande till finansdepartementet, står den år 1922 anlitate utvägen för taxeringssammandragens upprättande ej längre till buds. Därest detta arbete framgent skall utföras i statistiska centralbyrån, måste härför användas centralbyråns övriga personal, och behöver i sådant fall anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. att förstärkas med ett mindre belopp. Då från och med innevarande år nya formulär för taxeringssammandragen äro fastställda, kan det erforderliga beloppet ej exakt beräknas. För 1922 års sammandrag användes emellertid omkring 6 skrivbiträden under 1 månads tid, varför kostnaden uppgick till omkring 900 kronor. I brist på säkrare beräkningsgrund torde nämnda belopp få tillsvidare beräknas även för framtiden.

Statistiska centralbyrån anser sig dock icke böra göra formlig hemställan om ökning av den nämnda anslagsposten med nu angivet belopp. I underdånigt yttrande den 29 mars 1923 angående möjliga begränsningar i ämbetsverkets arbetsuppgifter har nämligen statistiska centralbyrån ansett det kunna tagas under övervägande, huruvida icke, i samband med överflyttandet till finansdepartementet av statistiken över skattetaxeringarna, jämväl sammandraget över dessa taxeringar lämpligen borde upprättas inom samma departement. Då, såvitt för centralbyrån är känt, Eders Kungl. Maj:t ännu icke tagit ståndpunkt till denna fråga, anser sig, som ovan nämndes, centralbyrån icke böra för närvarande göra framställning om förstärkning av arbetskrafterna i ämbetsverket för taxeringssammandragens upprättande. Ämbetsverket anser sig emellertid skyldigt omnämna, att vissa betänkligheter, särskilt med hänsyn till möjligheten av framtida dubbelarbete, kunna anföras emot den ifrågasatta överflyttningen till finansdepartementet. Någon reell besparing ernås för övrigt icke härigenom, då den behöfliga personalen ju måste avlönas, vare sig det sker i finansdepartementet eller i statistiska centralbyrån.»

Statistiska centralbyrån har alltså alternativt hemställt, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. måtte för budgetåret 1924—25 beräknas antingen till $(28,000 + 1,035 + 7,704 + 3,600 =) 40,339$ kronor eller $(28,000 + 1,035 + 3,600 =) 32,635$ kronor eller, i avrundade tal, resp. 40,300 och 32,600 kronor. Häri är likväl icke inräknad eventuell kostnad för upprättande av sammandrag av skattetaxeringarna.

Slutsumman för ordinarie förslagsanslaget till statistiska centralbyrån skulle alltså enligt centralbyråns förslag alternativt bli $(232,900 + 8,500 + 40,300 =) 281,700$ kronor eller $(223,700 + 8,500 + 32,600 =) 264,800$ kronor.

För bortarbetande av den betydande arbetsbalans, som efter hand uppkommit inom statistiska centralbyrån, hava alltsedan år 1920 anslag varit beviljade. Anslagsbeloppet utgjorde år 1920 (tilläggsstaten) 7,000 kronor, år 1921 12,000 kronor, år 1922 16,000 kronor, första halvåret 1923 8,000 kro-

nor och för budgetåret 1923—1924 16,000 kronor. Anslagen hava före innevarande budgetår haft natur av förslagsanslag, högst; för sistnämnda budgetår är anslaget obetecknat.

I sin förenämnda skrivelse den 1 september 1923 har statistiska centralbyrån gjort framställning om fortsatt anslag för berörda ändamål, därvid ämbetsverket i fråga om de hittills beviljade anslagen anfört följande:

»Tyvärr hava, av skäl, som nedan angivas, dessa anslag hittills icke medfört avsett resultat i fråga om bortarbetande av arbetsbalansen, som fortfarande är synnerligen betydande. För närvarande utgör densamma, räknat i år (ett år = det arbete, som erfordras för utgivande av en årgång av respektive berättelse): vid statistiken över befolkningsrörelsen minst 3 år, vid statistiken över dödsorsakerna $3\frac{1}{4}$ år, vid rättsstatistikens avdelning för domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet $2\frac{3}{4}$ år, vid kriminalstatistiken $2\frac{1}{4}$ år, vid konkursstatistiken $3\frac{1}{2}$ år och vid den kommunala finansstatistiken $1\frac{1}{2}$ år.

Förnämsta orsaken till detta beklagliga förhållande är, att under en lång följd av år statistiska centralbyråns av ordinarie anslag avlönade personal betydligt understigit vad som erfordrats för det normala arbetet. Följden härav har blivit, att de anslag, som beviljats för bortarbetande av arbetsbalansen, i verkligheten icke ens varit tillräckliga för att hindra en ökning av nämnda balans. Under det senast förflutna året var emellertid ställningen i viss mån en annan. Genom att den dagliga arbetstiden för den ordinarie personalen utsträcktes till sju timmar vanns en viss ökning i arbetskrafter; däremot har motsvarande utsträckning av arbetstiden för den icke-ordinarie personalen verkat i motsatt riktning, i det att, till följd av finansdepartementets allt för knappa beräkning av anslagen, personalens antal måst minskas i högre grad, än som svarar mot den ökade arbetstiden. Av större betydelse än utsträckningen av arbetstiden blev det förhållandet, att arbetet med bearbetningen av de jordbruksstatistiska lokalundersökningarna under året avslutades, varefter den härmed sysselsatta personalen kunde överföras på andra arbeten. På grund av dessa omständigheter har under året förhållandet mellan arbetskrafter och arbete i viss mån utjämnats, utan att likväl jämvikt kunnat vinnas. Detta hade däremot kunnat åstadkommas, därest statistiska centralbyrån ansett sig befogad att utöka personalen med användande av de medel, som jämlikt nådiga kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 370) blevo disponibla från anslagsposterna. Avlöningar till ordinarie tjänstemän och Vikariatersättningar. Då emellertid centralbyrån först under september månad vann tillförlitlig kännedom om, vilka betydande belopp, som på detta sätt komme att tillföras de för avlönande av icke-ordinarie personal avsedda medlen, ansågs tiden på året för långt framskriden för att man lämpligen skulle kunna utöka personalen. Det kunde nämligen med bestämdhet förutses, att centralbyrån skulle bli nödsakad att vid följande års början åter avskeda en eventuellt nyanställd personal. Resultatet blev därför, att av det för bortarbetande av arbetsbalansen beviljade anslaget vid årets slut hade disponerats föga över 5,000 kronor, återstoden, i runt tal 11,000 kronor, tillfördes statsverkets kassafond. Att under sådana omständigheter arbetsbalansen icke kunnat minskas under året, torde ej vara överraskande.

Under innevarande år och under tiden intill nästa budgetårs början äro förhållandena i förevarande avseende föga gynnsamma. Visserligen torde, sedan betydande inskränkningar vidtagits i fråga om arbetet på befolk-

ningsstatistiken och rättsstatistiken, statistiska centralbyråns av ordinarie anslag avlönade personal kunna, med frånseende av äktenskapsregistret, måhända anses nätt och jämt tillräcklig för det normala arbetet. Det tillflöde till ifrågakarande anslag, som kunnat åstadkommas genom tillämpning av ovan åberopade nådiga kungörelse av den 15 juni 1922, har numera i huvudsak upphört, sedan genom nådiga kungörelsen den 20 oktober 1922 (nr 499) förordnats, att vid semester eller annan tjänstledighet för innehavare av ordinarie befattning vikarie icke må förordnas i andra fall, än då sådant oundgängligen erfordras för arbetets jämna gång. Därtill kommer, att centralbyråns ordinarie tjänstemannapersonal i början av innevarande budgetår minskats med en förste aktuarie. Då det för bortarbetande av arbetsbalansen beviljade anslaget kommer att till stor del behöva disponeras för att förhindra en ökning av balansen vid äktenskapsregistret, synes det ämbetsverket mycket ovisst, i vad mån det kan bliva möjligt att under innevarande budgetår minska den nuvarande arbetsbalansen.

Under sådana förhållanden måste statistiska centralbyrån anse oavvisligt, att jämväl för budgetåret 1924—1925 anslag beviljas för bortarbetande av arbetsbalansen. Behovet härav är så mycket mera trängande, som Eders Kungl. Maj:t den 22 december 1922 fastställt viss tid, inom vilken arbetsbalansen vid rättsstatistiken skall vara bortarbetad. Förutsättningen för att detta beslut skall kunna genomföras är givetvis, att de erforderliga arbetskrafterna ställas till förfogande. Ehuru helt naturligt ett möjligast snabbt bortarbetande av arbetsbalansen måste anses synnerligen önskligt — statistikens värde ur praktisk synpunkt är ju väsentligen beroende på ett snabbt offentliggörande — anser sig statistiska centralbyrån likväl av finansiella skäl icke kunna för nästkommande budgetår ifrågasätta högre anslag för ändamålet, än som utgår under det innevarande.

Som förut nämnts hava hittills för ifrågakarande ändamål beviljade anslag haft natur av förslagsanslag, högst. Emellertid visar erfarenheten, att ej obetydliga olägenheter härigenom uppstått. Statistiska centralbyrån anser därför önskvärt, att anslaget betecknas såsom reservationsanslag, varigenom en planmässig disposition av detsamma skulle avsevärt främjas.

Statistiska centralbyrån hemställer alltså, att på extra stat för budgetåret 1924—1925 måtte äskas till statistiska centralbyråns verksamhet ett reservationsanslag å 16,000 kronor.»

Till arvoden åt personal vid 1920 års folkräkning anvisades i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag av 1920 års riksdag å extra stat för år 1921 ett reservationsanslag å 67,000 kronor. Den utredning, som låg till grund för riksdagens berörda beslut, återfinnes å sid. 155—157 i det vid 1920 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, fogade utdrag av protokollet över finansärenden för den 7 januari 1920, vartill jag tillåter mig hänvisa. Å extra stat för år 1922 anvisades för enahanda ändamål ett reservationsanslag å 87,000 kronor. 1922 års riksdag beviljade för ändamålet ifråga å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett reservationsanslag av 43,500 kronor.

Då min företrädare i ämbetet den 7 januari 1922 för Kungl. Maj:t anmälde frågan om fortsatt anslag för 1920 års folkräkning, lämnade han en redogörelse för det ifrågakarande arbetets bedrivande, till vilken jag nu

Personal vid
1920 års
folkräkning.

tillåter mig hänvisa (statsverkspropositionen, sjunde huvudtiteln, sid 42—43).

För budgetåret 1923—1924 är för arvoden åt personal vid 1920 års folkräkning anvisat ett extra reservationsanslag å samma belopp som det för år 1922 beviljade eller 87,000 kronor.

I sin meromnämnda skrivelse den 1 september 1923 har statistiska centralbyrån, under framhållande av att arbetet med folkräkningen vore avsett att under budgetåret 1924—1925 bedrivs med oförminskad personal samt med åberopande av den utredning, som lämnats i centralbyråns skrivelse den 25 augusti 1921 och chefens för ämbetsverket promemoria den 18 november 1921 (statsverkspropositionen 1922: sjunde huvudtiteln, sid. 42 f.) hemställt om äskande för budgetåret 1924—1925 av ett reservationsanslag å extra stat till personal vid 1920 års folkräkning till samma belopp, som utgår under innevarande budgetår, eller 87,000 kronor; och har statistiska centralbyrån i sammanhang härmed anfört, att, därest detta belopp beviljades, såvitt nu förutses kunde, förhyrandet av de för ändamålet använda elektriska räknemaskinerna skulle kunna upphöra kort efter årets utgång, varvid samtidigt personalen kunde i hög grad reduceras.

Personal vid
valstatistiken.

För upprättande i statistiska centralbyrån av statistik över riksdags- och landstingsmannaval hava för åren 1918—1922 beviljats särskilda anslag av förslagsanslags natur.

I sin förutnämnda skrivelse av den 1 september 1923 har statistiska centralbyrån angående behovet av anslag till personal vid valstatistiken för budgetåret 1924—1925 anfört följande:

»På innevarande budgetårs stat finnes ej uppfört något anslag för ifrågavarande ändamål, då enligt gällande författningar intet val, för vilket statistik skall utarbetas, är avsett att äga rum under nämnda år. Där emot erfordras för budgetåret 1924—1925 anslag för personal vid statistiken över riksdagsmannavalen 1924. Motsvarande statistik för år 1921 erfordrade, förutom ledare, extra skrivbiträden i sammanlagt omkring 162 månader, motsvarande 13.5 årsbiträden. Kostnaden för avlöning till ledare och biträden kan enligt nu gällande avlöningsbestämmelser beräknas till omkring 28,500 kronor. En betydande del av denna kostnad förorsakas av den bearbetning av röstlängderna efter yrken, vilken, i likhet med vad som skett vid föregående val sedan 1911, utfördes jämväl för 1921.

Beträffande statistiken över riksdagsmannavalen yttrade s. k. statistik-sakkunniga i sitt den 1 juni 1922 avgivna betänkande (sid. 100).

'Då sakkunniga icke ha för avsikt att föreslå några inskränkningar i denna synnerligen viktiga statistik eller i dess utgivande, må redogörelse för innehållet och omfattningen inskränkas till påpekan det, att berättelsen vid sidan av sitt politisk-statistiska innehåll även är av mera allmänt statistiskt intresse. Sålunda innehåller berättelsen en statistik över yrken, grundad på röstlängdernas uppgifter — — — vilken statistik från vissa viktiga synpunkter kompletterar den ur folkräkningarna erhållna, allmänna yrkestatistiken.'

Ej heller statistiska centralbyrån har anledning ifrågasätta någon inskränkning i den hittillsvarande omfattningen av statistiken över riks-

dagsmannavalen och får därför hemställa om äskande för ifrågavarande ändamål på extra stat för budgetåret 1924—1925 av ett anslag å ovan nämnda belopp, 28,500 kronor. Då emellertid en tillräckligt noggrann beräkning av anslagsbehovet icke är möjlig, bör anslaget, liksom vid föregående motsvarande tillfällen, uppföras såsom förslagsanslag.»

Såsom jag i årets statsverksproposition under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» erinrade, har statens besparingskommitté den 10 december 1923 avgivit förslag angående vissa inskränkningar i den officiella statistiken.

Vad de av statistiska centralbyrån utgivna statistiska publikationerna beträffar, berör kommitténs förslag rättsstatistiken — omfattande tre särskilda berättelser, nämligen 1) domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet, 2) brottsligheten och 3) konkurser — samt fiskeristatistiken.

I sitt ifrågavande förslag har kommittén framhållit, att det icke varit kommittén möjligt att under den korta tid, som förflutit sedan kommitténs tillsättning, verkställa en fullständig utredning i vad mån besparing kunde åstadkommas genom minskning eller förenkling av det statistiska arbete, som nu utföres inom ett flertal ämbetsverk, men har det förefallit kommittén, som om besparingar i vissa fall kunde göras utan avvaktan på den fullständiga utredningen. Av den sålunda givna utgångspunkten har följt, att kommittén för närvarande icke kunnat upptaga andra möjligheter till besparing av kostnader för statistik än sådana, där å ena sidan det vore påtagligt, att arbeten icke för framtiden borde fortgå i dess nuvarande form och å andra sidan besparingar kunde vinnas genom en enkel inskränkning av statistiken eller uppskov med densamma utan att man behövde ingå på frågan om ändrade metoder för det statistiska arbetet.

Över besparingskommitténs förslag i vad detsamma avser rättstatistiken hava, såsom chefen för justitiedepartementet förut denna dag anmält, statistiska centralbyrån och processkommissionen avgivit infortrade utlåtanden, varjämte centralbyrån, på grund av Kungl. Maj:ts föreläggande, i skrivelse den 26 februari 1924 avlämnat ytterligare utredning i fråga om statistiken över domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet ävensom framställt vissa på grundval av nämnda utredning fotade förslag.

På chefens för justitiedepartementets hemställan har Kungl. Maj:t med anledning av vad i frågan förekommit denna dag förordnat

dels, i fråga om statistiken över domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet,

att berättelsen härom för åren 1919 och 1920 skall inställas;

att uppgifter enligt formulär 6, 7 och 8 till rättsstatistiken icke skola avgivas för år 1924 och följande år;

samt att de statistiska uppgifter, vilka jämlikt kungörelsen den 6 december 1918 skola årligen till statistiska centralbyrån avgivas rörande häradshövdingarnas sportelinkomster m. m. samt befattningshavares vid råd-

husrätter m. m. avlönings- och pensionsförmåner icke längre skola inom centralbyrån bearbetas, såsom följd varav tabeller härom ej vidare skola offentliggöras i de processtatistiska berättelserna,

dels ock, i fråga om statistiken över konkurser,

att den särskilda berättelsen härom för år 1921 och följande år skall tills vidare inställas.

Tillika har Kungl. Maj:t anbefallt statistiska centralbyrån att skyndsamt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till sådana förenklingar i formulär 19 till rättsstatistiken, som med huvudsakligt bibehållande av syftet med nämnda formulär låta sig genomföras.

I fråga om besparingskommitténs förslag i vad det angår inskränkningar av fiskeristatistiken hava, såsom chefen för jordbruksdepartementet framhållit vid anmälan av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1924—1925 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, statistiska centralbyrån och lantbruksstyrelsen den 22 december 1923 avgivit gemensamt yttrande; och tillåter jag mig erinra om, att bemälte departementschef med anledning av förslaget härutinnan tillstyrkt, att statsbidraget för insamlandet av primäruppgifter för fiskeristatistik väsentligt begränsas.

*Departements-
chefen.*

Det förslag angående inskränkningar i rättsstatistiken, statens besparingskommitté, såsom förut nämnts, framlagt, har icke nu kunnat upptagas till fullständig behandling, och innebär på grund härav Kungl. Maj:ts förberörda beslut icke slutligt ställningstagande till frågan om sagda statistiks begränsning. Den närmare prövningen härav torde böra få anstå, till dess frågan om nedsättning av statens kostnader för den officiella statistiken i ett vidare sammanhang upptages.

Kungl. Maj:ts beslut innefattar icke heller någon mera betydande inskränkning av nu ifrågavarande statistik, varav ock uppenbarligen följer, att någon nämnvärd besparing i kostnaderna för densamma icke kan genom personalindragning för närvarande åvägbringas. Genom sagda beslut synes mig sålunda större besparing i nu befintlig arbetskraft i centralbyrån icke kunna ske än att två med rättsstatistiken nu sysselsatta kvinnliga biträden torde kunna frigöras från arbetet härmed. Dessutom torde man kunna räkna med något minskat behov av arbetskrafter för avarbetande av den arbetsbalans, som, enligt vad av centralbyråns förberörda skrivelse den 1 september 1923 framgår, alltjämt förefinnes hos centralbyrån.

Såsom centralbyråns nyss nämnda skrivelse utvisar, har emellertid centralbyrån för nästkommande statsregleringsperiod på angivna skäl framställt krav på ökade arbetskrafter. I viss utsträckning kommer detta krav att tillgodoses genom att, på sätt jag anser mig böra föreslå, statistiska centralbyrån får behålla de kvinnliga biträden, vilka, enligt vad jag nyss

anfört, skulle frigöras från arbetet vid rättsstatistiken. I övrigt har jag icke funnit mig kunna biträda centralbyråns förut återgivna förslag, så vitt angår byråns ordinarie stat. Till centralbyråns förfogande torde enligt min mening allenast böra anvisas anslag för anställande av personal i den omfattning, som nu finnes hos centralbyrån, varvid jag ock förutsätter, att äktenskapsregistret tillsvidare bibehålles hos byrån. Härav följer, att jag ansett mig böra tillstyrka, att såväl ordinarie anslaget till statistiska centralbyrån som extra anslaget till upprätthållande av centralbyråns verksamhet för budgetåret 1924—1925 upptages med oförändrat belopp, dock att jag icke haft något att erinra emot, att sistnämnda anslags karaktär förändras på sätt centralbyrån ifrågasatt och sålunda upptages såsom reservationsanslag. Med hänsyn till de av mig nyss berörda minskningen i behovet av arbetskrafter för balansens avarbetande böra kostnaderna för anställandet av personal vid valstatistiken kunna bestridas av detta anslag och särskilt anslag härför sålunda icke behöva anvisas.

Vad särskilt valstatistiken angår får jag framhålla, att sedan jag anmodat statistiska centralbyrån att avgiva förslag till omläggning och förenkling av statistiken ifråga i syfte att nedbringa kostnaderna för densamma, centralbyrån i skrivelse den 7 november 1923 avgivit sådant förslag, därvid centralbyrån anfört, att den inskränkning i valstatistiken, som syntes ligga närmast till hands, vore uteslutande av uppgifterna om yrkesfördelning hos de röstberättigade och de i valet till riksdagens andra kammare deltagande. Under förutsättning att yrkesuppgifterna icke bearbetades men att likväl röstlängderna såsom vid föregående tillfällen infordrades, skulle emellertid kostnaderna fortfarande bliva ganska avsevärda. På grund härav hade det syntes statistiska centralbyrån böra tagas under övertvångande, huruvida det icke vore skäl att taga steget fullt ut och för denna gång icke kräva röstlängdernas insändande utan grunda statistiken uteslutande på av respektive länsstyrelser insända uppgifter ävensom valprotokollen; länsstyrelsernas uppgifter skulle då behöva göras något mera omfattande än under den andra förutsättningen och länsstyrelsernas arbete alltså ökas, dock ej i någon nämnvärd grad. Infordrade man icke röstlängderna, komme sålunda bearbetningen i centralbyrån att bliva av ganska enkel natur, så att ledningen borde kunna anförtros åt en person med endast aktuarieavlönning, vilket jämväl inverkade på kostnaden. Å andra sidan syntes erfarenheten inskräpa vikten av att biträdena vid det valstatistiska arbetet vore tillräckligt kvalificerade, och borde enligt centralbyråns åsikt ett av biträdena hava kanslibiträdes ställning. Med iakttagande härav beräknade centralbyrån, att kostnaden för en sålunda förklarad statistik över riksdagsmannavalen skulle stanna vid högst 6,000 kronor.

Till sistberörda av statistiska centralbyrån framlagda alternativ ifråga om valstatistikens anordnande ansluter jag mig. Genom en dylik anord-

ning kommer visserligen statistiken icke att innehålla några upplysningar om de i röstlängderna upptagna personernas fördelning på olika yrken och därjämte går man miste om möjligheten att fördela de icke röstberättigade efter olika diskvalifikationsgrunder. Det synes emellertid vara uppenbart, att upplysningar i berörda avseende icke kunna vara av den vikt, att de uppväga den avsevärt ökade kostnad, som röstlängdernas införskaffande och bearbetande skulle medföra, i synnerhet då uppgifter om fördelning i olika yrken finnas för andrakammarvalen år 1921 samt uppgifter om diskvalifikationsgrunderna äro att tillgå för såväl andrakammarvalen sagda år som de kommunala valen åren 1922 och 1923.

Vad slutligen beträffar statistiska centralbyråns förberörda framställning om ett anslag å 87,000 kronor för bestridande av kostnaderna för 1920 års folkräkning har jag funnit mig böra biträda förslaget härutinnan. Visserligen skulle i ett fall som detta, då det föreliggande arbetsmaterialet är på förhand fixerat till ett visst begränsat kvantum, hinder i och för sig icke möta att genom arbetets fördelning på en längre tidsperiod nedbringa det för arbetets utförande nu anställda antalet kvinnliga biträden och i motsvarande mån reducera anslagsbeloppet, men då en dylik utsträckning av arbetet skulle medföra betydande merkostnader på andra utgiftsposter, särskilt för förhyrandet av de vid arbetet använda räkne-maskinerna samt för hyra av lokal, synes det mig ur besparingssynpunkt vara att anbefalla, att arbetet, så långt lämpligen kan ske, forceras. Jag erinrar i detta sammanhang, att det i sådant syfte befunnits lämpligt att även å övertid bedriva arbetet i fråga; och har Kungl. Maj:t efter därom av statistiska centralbyrån gjord framställning den 26 oktober 1923 beslutat angående ersättning för dylikt arbete.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptagna ordinarie förslagsanslaget till statistiska centralbyrån med oförändrat belopp kronor 269,400;
dels ock för budgetåret 1924—1925 såsom extra reservationsanslag anvisa ej mindre till upprätthållande av statistiska centralbyråns verksamhet kronor 16,000;
 än även till arvoden åt personal vid 1920 års folkräkning kronor 87,000.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gunnar Grip.